

Olympiáda zo slovenského jazyka a literatúry
Ročník 09 – 9. ročník, školský rok 2016/2017
Krajské kolo
Kategória: A
ÚLOHY

PRVÁ ČASŤ – PÍSOMNÁ

Čas na vypracovanie testu: 30 minút

Úlohy môžu mať viac správnych riešení.

Ukážka 1 (upravená pre potreby testu)

*Náš zákazník, náš truhlík.
Alebo otrok?*

V stredajšom vydaní denníka SME ma zaujala korektnosť a taká čudná forma sebavedomej pokory hovorca firmy Mobilný operátor, keď arbitrážna komisia Rady pre reklamu rozhodla o tom, že spoločnosť v istej reklame zavádzala: „Pokiaľ ide o pozitívne nálezy, ako dlhoročný člen Rady pre reklamu a zástanca zavádzania etických štandardov považujeme jej nálezy vždy za podnetné, keďže nám umožňujú zvyšovať naše vlastné interné štandardy, ktoré taktiež sami neustále sprísňujeme.“

Zvykli sme si už na tento špecifický druh komunikačnej/verbálnej ústretovosti, elegancie a korektnosti, ktorá dobre ladí s kravatou hovorcov, s akou hlásnici „silných a nenapadnutelných“ vedia reagovať na usvedčenie z vlastnej nekorektnosti – akoby sa nechumelilo, „ďakujeme vám za upozornenie“, „ospravedľujeme sa vám v mene našej spoločnosti, prídte zas“.

Nuž, keď už sa spoločnosti žiada zvyšovať interné etické štandardy, dávam jej ďalší typ. Šestnásteho januára 2010 som riadne ukončila zmluvu so spoločnosťou Mobilný operátor na mobilný internet. Nemala som už viazanosť, odpojiť ma teda mali ku koncu mesiaca. Faktúra prišla aj za február, internet bežal. Navštívila som opäť zákaznícke centrum, no na otázku, prečo nie som odpojená a prečo mi stále faktúrujú službu, keď mám ukončenú zmluvu, mi pracovník povedal toľko, že nemám záznam o vypovedaní zmluvy. Ukázala som papier. Papier je papier, v systéme to nie je, mám napísať reklamáciu. Bol marec, napísala som reklamáciu, internet beží, faktúra tiež. I prišla odpoveď: „... žiadosť o ukončenie zmluvy bola spísaná 16. januára 2010, no predajné miesto nám žiadosť nepostúpilo, a tak nebola spracovaná, za čo sa Vám v mene našej spoločnosti ospravedľujeme“. Žiadala som vrátiť peniaze, keďže pochybil ich pracovník, ja som už službu nechcela, no nie, službu som vraj „s plným vedomím využívala“ a odpoja ma až 3. apríla 2010.

Už si ani nepamätám, čo odo mňa ešte chceli, čo nie, čo som zaplatila, čo nie. Fakt je, že po dvoch rokoch (!) mi teraz oznámili, že som im stále dlžná za marec a apríl 2010 sumu 32,89 eura, a pritom

ma upozorňujú, „že výška dotknutej pohľadávky neustále rastie o úroky z omeškania“. Aké vysoké sú tie úroky, neviem, nenapísali. To mi povedia, až keď zaplatím.

Interné etické štandardy treba zvyšovať, to je fakt. No nie iba deklaratívne, verbálne, do kamery a do novín. Ak zákazník nezaplatí včas, odpojte ho. Ak vy neodpojíte včas zákazníka ani na základe jeho akceptovanej žiadosti, kto to zaplatí? Opäť zákazník? Áno. Aj s úrokmi, aj so súdnymi trovami.

To sa potom dobre robí charita! Ved' zákazník ju zaplatí.

HRUBANIČOVÁ, I.: *Ako zjesť žabu*. Bratislava : Kalligram, 2013, s. 172, 173. ISBN 978-80-8101-770-4.

1. Ktorý publicistický žáner predstavuje ukážka 1?

- A. správa
- B. komentár
- C. glosa
- D. editoriál

2. Ktoré z nasledujúcich znakov sú typické pre ukážku 1?

- A. polytematickosť
- B. kritický pohľad
- C. objektívnosť
- D. aktuálnosť

3. Uved'te dôvody, pre ktoré je zámeno VÁM napísané v druhom a v tret'om odseku ukážky 1 s rôznymi začiatočnými písmenami.

2. odsek.....

3. odsek.....

4. Vypíšte prvé slovo z tej časti ukážky 1, ktorá patrí k administratívne štýlu.

.....

5. Ktoré slovné spojenia z ukážky 1 sú združenými pomenovaniami?

- A. *stredajšie vydanie*
- B. *sebavedomá pokora*
- C. *arbitrážna komisia*
- D. *výška pohľadávky*
- E. *predajné miesto*

6. Kto/čo je v ukážke 1 pomenovaný/-é ako „dlhoročný člen Rady pre reklamu“?

.....

7. Vypíšte z prvého odseku ukážky 1 oxymoron/spojenie dvoch významom sa navzájom vylučujúcich pomenovaní.

.....

8. Napíšte, ktoré slohové postupy sa uplatnili v ukážke 1. Ku každému uveďte jednu vetou dôvod, na základe ktorého ste sa rozhodli pre daný slohový postup.

Slohový postup + dôvod:

Slohový postup + dôvod:

9. V ktorej možnosti sa nachádza prirad'ovací sklad?

- A. *Papier je papier, v systéme to nie je, mám napísať reklamáciu.*
- B. *No nie iba deklaratívne, verbálne, do kamery a do novín.*
- C. *Bol marec, napísala som reklamáciu, internet beží.*
- D. *Aké vysoké sú tie úroky, neviem, nenapísali.*

10. Vypíšte z nasledujúcej vety slová, v ktorých prichádza k spodobovaniu/znelostnej asimilácii.

Ja som už službu nechcela, no nie, službu som vraj „s plným vedomím využívala“ a odpoja ma až 3. apríla .

.....

11. Pomenujte všetky diakritické znamienka, ktoré sa nachádzajú v nasledujúcej vete.

Už si ani nepamätám, čo odo mňa ešte chceli, čo nie, čo som zaplatila, čo nie.

.....

12. Vypíšte z ukážky 1 slovo, ktoré v nej predstavuje synonymum k podstatnému menu spoločnosť.

.....

13. Ktorým slovom nemôžeme bez posunu významu nahradiť prídavné meno v spojení dlhoročný člen Rady pre reklamu?

- A. mnohoročný
- B. dlhodobý
- C. dávny
- D. dávnoveký

14. Ak by spoločnosť Mobilný operátor bola spoločnosťou s ručením obmedzeným, ako by ste mohli napísať jej celý názov?

- A. Mobilný operátor, spol. s r. o.
- B. Mobilný operátor, s r. o.
- C. Mobilný operátor, spol. s r. o.
- D. Mobilný operátor, s. r. o.

Ukážka 2

Eugen Onegin

XXXVIII

A možno by sa básnik dožil
dospelých, obyčajných dní.
Vyprchal by mu oheň zo žíl
a bol by z neho solídny
dedinský statkár, v jeho duši
by dávno nestrašili múzy,
šťastný a ženou klamaný
striedal by teplé župany,
poznal by, že je život skvelý,
pil, jedol, tučnel celé dni,
trpel by pri záchvatoch dny,
až raz by ticho na posteli
uprostred plačiek, príbuzných,
doktorov stíchol jeho dych.

XL

Žiaľ, čo sa budúcnosti týka,
tá i tá možnosť doznela –
milujúceho romantika
zabila ruka priateľa!
V kraji, kde žilo dieťa múzy,
koreňmi späť šepkajú si
dve borovice. Pod nimi
bystrina z blízkej doliny
v niekoľkých jarčekoch sa hadí.
Tam oráč koňa priženie,
tam žnice svoje hlinené
krčahy do vln noria rady.
V tieni, kde voda zvolní tok,
je jednoduchý náhrobok.

15. V ktorom z nasledujúcich veršov sa nachádza v ukážke 2 umelecký obraz smrti?

- A. *vyprchal by mu oheň zo žíl*
- B. *by (ho) dávno nestrašili múzy*
- C. *stíchol (by) jeho dych*
- D. *je (tam) jednoduchý náhrobok*

16. Ktoré tvrdenie o ukážke 2 je pravdivé?

- A. Spomínaným básnikom v strofe XXXVIII je A. S. Puškin.
- B. Teplý župan je v básni symbolom bohatého muža.
- C. V strofe XL sa nachádza striedavý, združený a obkročný rým.
- D. V strofe XXXVIII sa nachádzajú dve prídavia.

17. A. S. Puškin napísal historický román z obdobia panovania

- A. Jemel'jana Pugačova.
- B. Kataríny II.
- C. Petra Veľkého.
- D. Alžbety I.

18. Ktorý z nasledujúcich pojmov z ukážky 2 má najväčší pomenúvací rozsah?

- A. voda
- B. jarček
- C. bystrina
- D. tok

19. Vypíšte z ukážky 2 synekdochu (druh metonymie), pri ktorej autor obrazne zamenil časť za celok.

.....

20. Vypíšte z ukážky 2 slovo, ktoré sa významovo viaže na zber úrody z polí.

.....

21. Vypíšte z ukážky 2 dvojslovné metaforické pomenovanie, ktorým v nej autor nazval milujúceho romantika.

.....

22. Napište rýmovú schému strofy XXXVIII z básne v ukážke 2. Slová *duši* a *múzy* tvoria rým.)

.....

II. ČASŤ

Transformácia textu

Napíšte v mene zákazníčky Lucie Dlhej, bytom Prokopova 7, 962 31 Sielnica, sťažnosť na poskytované služby, o ktorých sa píše v ukážke 1. Sťažnosť adresujte spoločnosti Mobilný operátor na adresu , Hlavné námestie 15, 811 01 Bratislava.

III. ČASŤ

Ústna časť

Predneste 5-minútový diskusný príspevok na stretnutí stredoškolských študentov na tému

Potrebuje dnešný človek čítať poéziu?

alebo

Potrebuje naša doba „zapálených“ ľudí?

Použitá literatúra:

HRUBANIČOVÁ, I.: *Ako zjesť žabu*. Bratislava : Kalligram, 2013, s. 172, 173. ISBN 978-80-8101-770-4.

PUŠKIN, A. S.: *Eugen Onegin*. Preklad Ján Štrasser. 1. vydanie. Bratislava: Petrus, 2002, s. 283. ISBN 80-957836-2-9

Autori: PhDr. Alena Polakovičová, PhDr. Katarína Hincová, PhD.
Recenzovala: PhDr. Eva Vrbanová, PaedDr. Mária Melichárová
Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, Bratislava 2017

